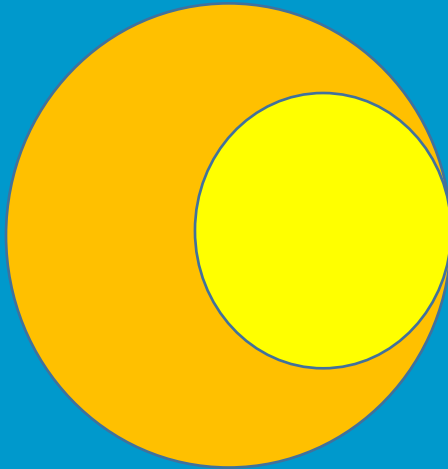

จากการเรียนรู้ออนไลน์ สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จากการเรียนรู้ออนไลน์ สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จากการเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

พิมพ์เผยแพร่ พฤษภาคม 2563

แหล่งเผยแพร่ ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร
และ www.curriculumandlearning.com

พิมพ์ที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร
ลิขสิทธิ์ หนังสือเล่มนี้ไม่มีลิขสิทธิ์ จัดพิมพ์เพื่อการใช้ประโยชน์
ทางหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา
และส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และการแบ่งปัน

คำนำ

หนังสือ “จากการเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม” เล่มนี้ เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดแนวทางการจัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลหรือการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของผู้สอนที่นำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากพอสมควร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สารบัญ

1. บทนำ	1
2. จากการเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม	1
3. เชื่อมต่อพื้นที่การเรียนรู้	3
4. ผู้เรียนต้องมีเป้าหมายและวินัยในการเรียนรู้	5
5. เปลี่ยนความคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม	6
6. การจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล	8
7. บทบาทการโค้ชในการเรียนรู้ออนไลน์	10
8. บทสรุป	13
บรรณานุกรม	14

จากการเรียนรู้ออนไลน์ สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม

1. บทนำ

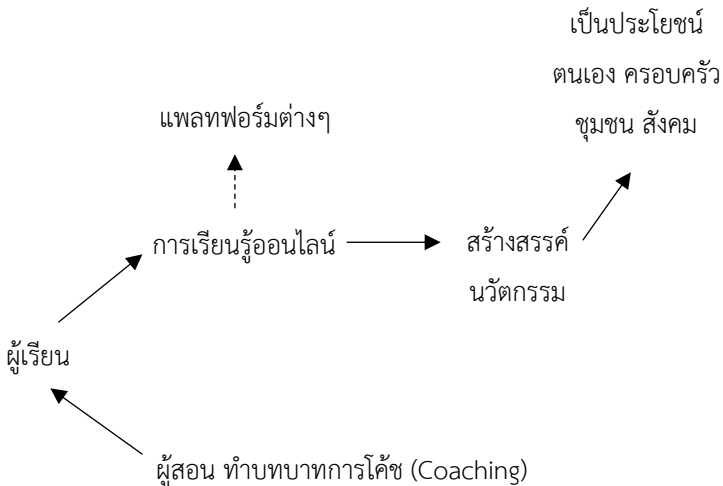
ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้การเรียนรู้มีความหลากหลายมากขึ้น ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของตนเองมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ อย่างหลากหลาย **สิ่งท้าทายใหม่ของผู้สอน** คือ จะทำอย่างไรให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพ

2. จากการเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม

จากการเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม หมายถึง การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้าถึงเนื้อหาออนไลน์ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ แล้วนำ Concept ที่ได้จากการเรียนรู้ไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ ก่อกำเนิด Idea และสร้างสรรค์นวัตกรรม

ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และโลก เป็นการ **เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์** คือการเรียนรู้ที่นำไปสู่การสร้างสรรคนวัตกรรม

จากการที่ความรู้ต่างๆ มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง ทำให้ผู้สอน จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น โดยลดการบรรยายถ่ายทอดความรู้ แต่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ **อย่างหลากหลายจาก Platform digital มากขึ้น** เช่น กระบวนการสืบเสาะแสวงหาความรู้ กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดสังเคราะห์ กระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นต้น

ภาพประกอบ 1 การเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรคนวัตกรรม

3. เชื่อมต่อเปิดพื้นที่การเรียนรู้

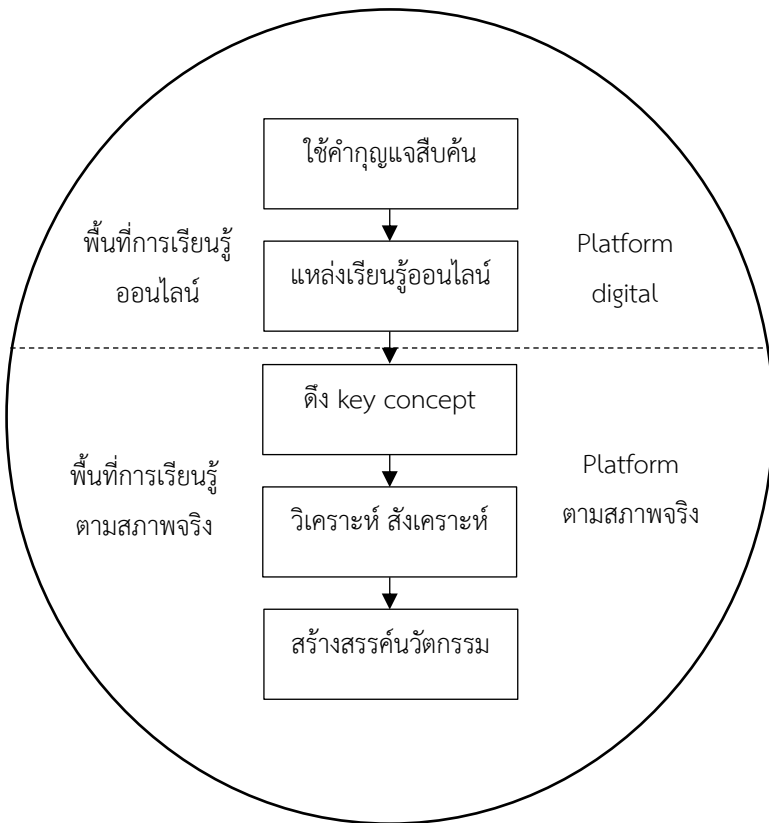
ผู้สอนยุคการเรียนรู้ออนไลน์มีกระบวนการทางความคิดแบบการเติบโต (**Growth mindset**) สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน (**individual different**) ออกแบบการเรียนรู้ให้คำชี้แนะ ส่งเสริม สนับสนุน เสริมแรง และโค้ช (**coach**) ให้ผู้เรียนแต่ละคนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองตามที่คุณเรียนนัด จนกระทั่งผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ของตนเอง

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ในโลกออนไลน์ผ่านเครื่องมือทางเทคโนโลยีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ PC, Smart phone, Tablet ตลอดจนเครื่องมืออื่นๆ ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์คำกุญแจ (**keywords**) เพื่อสืบค้นแสวงหาความรู้ วิเคราะห์ความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลเหล่านั้นอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้เรียนต้องดึงแก่นของความรู้ (**key concept**) ออกมาใช้งานได้อย่างสร้างสรรค์ นำไปวิเคราะห์สังเคราะห์และพัฒนานวัตกรรมตามความสนใจของผู้เรียน และมีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

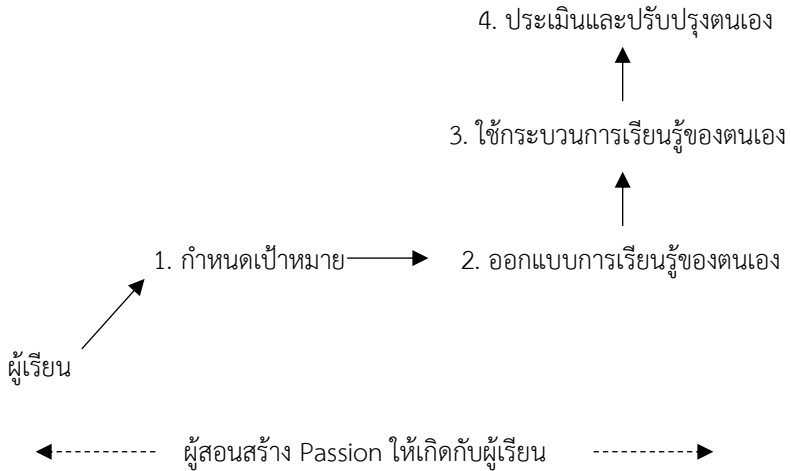
เมื่อพื้นที่การเรียนรู้ (learning space) เป็นของผู้เรียน สิ่งนี้จะเป็นปัจจัยพื้นฐานให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจภายใน ตลอดจนแรงบันดาลใจในการเรียนรู้มองว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งเรื่องที่มีคุณค่าสำหรับตนเอง ผู้เรียนจะใช้วินัยในตนเอง (self - discipline) เป็นพลังขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ (passion) จนประสบความสำเร็จ

ภาพประกอบ 2 เชื่อมต่อพื้นที่การเรียนรู้

4. ผู้เรียนต้องมีเป้าหมายและวินัยในการเรียนรู้

ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ของตนเอง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ หรือ **learning style** ของตนเอง กำกับตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชการเรียนรู้ (**coaching for learning**) ให้คำแนะนำ คำชี้แนะ และประทับประคองผู้เรียน ให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพที่ผู้เรียนมีอยู่และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องอย่างมี **Passion** ตามขั้นตอนดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีเป้าหมาย และวินัยในการเรียนรู้

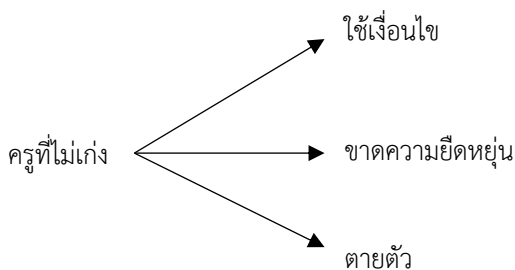
5. เปลี่ยนความคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

การเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค่นวัตกรรม ผู้สอน **เปลี่ยนแปลงความคิดใหม่** จากการเป็น**เจ้าของความรู้**และกิจกรรม การเรียนรู้แต่เพียงผู้เดียว มาเป็นการเปิดพื้นที่ศักยภาพผู้เรียน **ให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้มากขึ้น**

ปรับจิตใจให้เปิดกว้าง (Open mind) ให้โอกาสและพื้นที่การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้**ใช้ศักยภาพ**ทางการเรียนรู้ อย่างเต็มกำลังความสามารถ

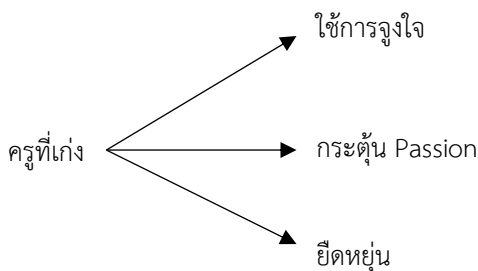
ผู้สอน**เฝ้าดูพัฒนาการ**ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยใช้**การประเมินที่เสริมพลังตามสภาพจริง** บนพื้นฐานของ**จิตที่มีเมตตา** เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน และ**เชื่อมั่น**ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้โดยใช้วิธีการและระยะเวลาที่แตกต่างกัน

ครูที่ไม่เก่งมักใช้การสร้างเงื่อนไขให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติ ในสิ่งที่ครูต้องการ ทำให้ผู้เรียนเกิดความคับข้องใจ เพราะต้องเรียนรู้ ไปตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างตายตัว **ขาดความยืดหยุ่น** ทำให้ผู้เรียนต้อง**ฝืนปฏิบัติกิจกรรม**ทั้งที่ยังไม่มีความพร้อมและขาดแรงจูงใจ

ภาพประกอบ 4 การจัดการเรียนรู้ของครูที่ไม่เก่ง

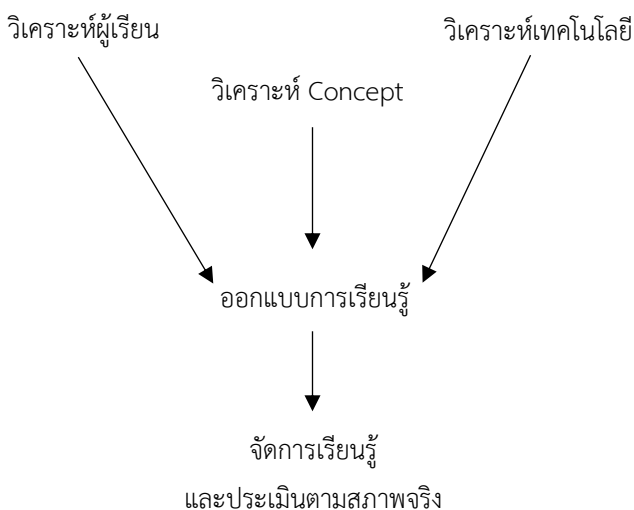
ตรงข้ามกับ**ครูที่เก่ง**ใช้**การจูงใจ**กายใจ ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความเต็มใจ **ยืดหยุ่น** ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยความ**มุ่งมั่น**พยายาม มีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน

ภาพประกอบ 5 การจัดการเรียนรู้ของครูที่เก่ง

6. การจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล

ผู้สอนใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างหลากหลายตาม **บริบทสภาพแวดล้อม** เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา พัฒนาความรู้ใหม่ๆ เทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนอง **ความต้องการของผู้เรียน**

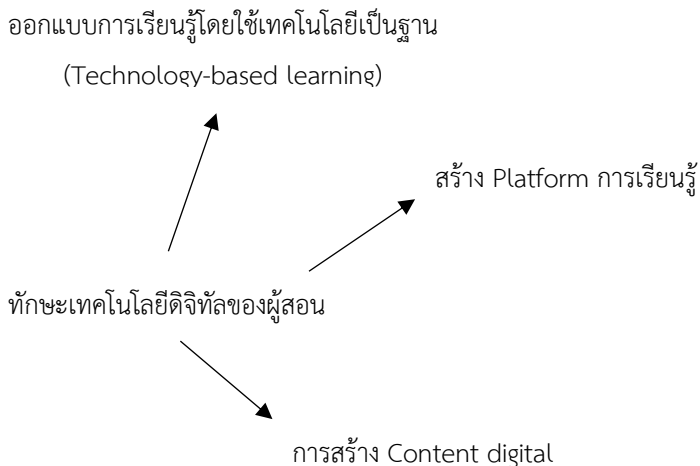
ภาพประกอบ 6 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สอน

การเรียนรู้ดิจิทัลจะมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบการเรียนรู้ (technology – based learning design) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการสะท้อนผลการประเมินไปสู่การพัฒนาผู้เรียนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งนับว่าเป็นทักษะขั้นพื้นฐานของผู้สอนที่จะเชื่อมต่อโลกออนไลน์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

ทักษะขั้นที่สูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่งของผู้สอนในการเชื่อมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในโลกออนไลน์ คือ ทักษะการแปลงข้อมูลจากข้อมูลที่เป็น Analog ไปเป็นข้อมูลแบบ Digital หรือที่เรียกว่า Digitization

Digitization จะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ ของผู้สอนได้ในโลกออนไลน์ เช่น เอกสารความรู้ หนังสือ ตำรา ใบงาน แบบฝึกหัด เป็นต้น

ทักษะ Digitization จะเป็นปัจจัยสนับสนุนการลดการบรรยายในลักษณะถ่ายทอดความรู้ เพราะผู้เรียนศึกษาเนื้อหาสาระล่วงหน้ามาก่อนแล้ว **ชั้นเรียนจะเป็นการสัมมนา** การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการต่างๆ การทำโครงงานสร้างสรรค์ ที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

ภาพประกอบ 7 ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สอน

7. บทบาทการโค้ชในการเรียนรู้ออนไลน์

ผู้สอนทำหน้าที่โค้ช (coaching) ผู้เรียนแต่ละคนให้ประสบความสำเร็จ ห้องเรียนจะเปลี่ยนจากห้องสี่เหลี่ยมที่ใช้ฟังคำบรรยาย มาเป็น Studio สร้างสรรค์นวัตกรรมที่สะท้อนการบูรณาการความรู้ กระบวนการเรียนรู้ การคิดสร้างสรรค์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยที่สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ จำเป็นที่จะต้องอาศัย Growth Mindset หรือ Mind shift เป็นสำคัญ

บทบาทการโค้ช 3E ได้แก่

Engage หมายถึง ความยึดมั่นผูกพัน การทำให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ ความไว้วางใจ ความดึงดูด ความยึดมั่น ความผูกพัน การมีส่วนร่วม การยอมรับนับถือ การเชื่อมโยงต่อเข้าด้วยกัน และปฏิสัมพันธ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จ

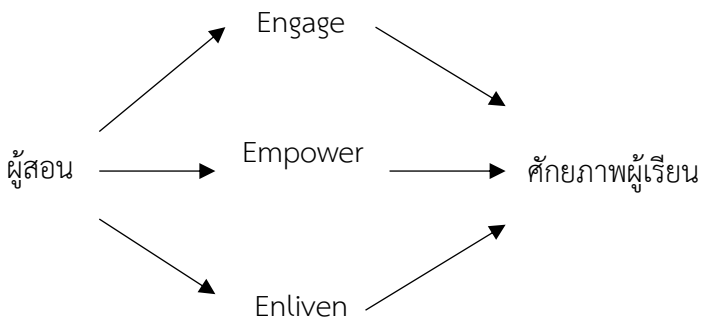
Empower หมายถึง การเสริมสร้างพลังอำนาจให้อำนาจในการตัดสินใจในการกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อเสริมสร้างความเป็นตัวตนของตนเอง มีความคิดเป็นของตนเอง กระตุ้นให้เห็นความสามารถของตนเอง ทำให้พึ่งพาตนเองได้

Enliven หมายถึง ความกระตือรือร้นความตื่นเต้น ทำท่ายมีแรงบันดาลใจ ความกระตือรือร้น ความตั้งใจ ความสนุกสนาน กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นพลังในการกระทำสิ่งต่างๆ

รายละเอียดบทบาทการโค้ช 3E อยู่ในหนังสือ การโค้ช เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน <https://bit.ly/3bSbQFM>

การเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมจะเป็นจริงได้ ผู้สอนควรแสดง**บทบาทการโค้ช**ผ่านช่องทางเทคโนโลยีการสื่อสาร รูปแบบต่างๆ รวมทั้งการโค้ชตามสภาพจริง ให้ผู้เรียนมี **Passion** มีเป้าหมาย และกำกับการเรียนรู้ของตนเอง และ**ใช้ศักยภาพ**ของตนเองในการเรียนรู้ ได้สร้างสรรค์สิ่ง**ที่ผู้เรียนสนใจ**

ภาพประกอบ 8 การโค้ชเพื่อพัฒนา**ศักยภาพผู้เรียน**

8. บทสรุป

การเรียนรู้ดิจิทัลเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลของตนเอง ใช้ **Keyword** เป็นคำสืบค้นแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ และดึง **Key concept** ออกมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เกิดเป็นแนวคิดและนำไปสู่การทำโครงการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยผู้สอนมีบทบาทในการโค้ชผ่านการสร้างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนรู้ (**Engage**) การเสริมพลังการเรียนรู้ (**Empower**) และความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (**Enliven**)

บรรณานุกรม

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). *การโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

Schoology Exchange. (2020). Digital Learning: What to Know in 2020. Retrieved May 1, from <https://www.schoology.com/blog/digital-learning>

ผู้เรียนต้องดึงแก่นของความรู้ (key concept)

ออกมาใช้งานได้อย่างสร้างสรรค์

นำไปวิเคราะห์สังเคราะห์และพัฒนานวัตกรรม

ที่มีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

